

11. SINIF FELSEFE

2. Ünite

1. Varlığı üçe ayıran İbn Sina'ya göre zorunlu varlık, varlığı başka bir varlığa bağlı olmayan varlıktır. Mümkün varlık ise zorunlu varlıktan taşma sonucu var olan, var olduktan bir süre sonra yok olan varlıklardır. Üçüncü varlık türü olan mümkün olmayan varlık ise sadece mantık açısından kabul edilen varlıktır. Bu varlığın da hem varlığı imkânsızdır hem de fiilen var olmayandır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mümkün olmayan varlığa örnek olabilir?

A) Tanrı B) İnsan C) Evren D) Kafdağı E) Kitap

2. İslam felsefesinde irade özgürlüğü problemi açısından Cebriye, Maturidi, Eş'ariyye ve Mu'tezile kelamcılarının görüşleri önemlidir:

Verilen görüşler değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan eylemlerinde özgür olmaması düşünülemeyen bir varlıktır.
B) Kelamcılar arasında insanın isteğe bağlı seçme özelliğinin olmadığı görüşü yaygındır.
C) Kelamcılar insanın Allah tarafından müsaade edilen eylemleri yapabileceği görüşünde hemfikirlerdir.
D) "Tedbir insandan takdir Allah'tan" anlayışı kelamcıların ortak görüşleri arasındadır.
E) İrade özgürlüğü problemi insanın seçme ve eylemde bulunma mantığı üzerinde şekillenir.

3. Erken Hristiyan dönemi düşünürlerinden Clemens felsefenin teolojinin yani Tanrıbilimin hizmetçisi olduğunu düşünmektedir. Nasıl ki müzik, geometri, astronomi zihni felsefeye hazırlamak için gerekli ve değerliyse, felsefenin kendisi de ruhu vahyedilmiş Tanrıbilime hazırlamak için gereklidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Clemens'in felsefeye ilişkin görüşlerinden biri olamaz?

A) Felsefe bilgelik peşinde koşmaktır.
B) Felsefe Tanrısal ve insani şeylerin bilgisidir.
C) Felsefe insan, doğa ve evreni konu edinmelidir.
D) Felsefe Tanrı'nın bilgisi için yapılıp kullanıldığında daha saygıya değerdir.
E) Felsefe Hristiyan öğretisinin merkezi tezlerini ve Hristiyan imanını zenginleştirmelidir.

4. İslam felsefesinde filozofların ele aldığı konulardan biri de bilgi problemidir. Bilginin doğasına yönelik görüşleri ile Farabi ve Gazali üzerinde durulması gereken iki önemli filozoftur.

Farabi, insanın herhangi bir şeye yönelerek bir kanaatte bulunmasının bilgi olmadığı ama bunun kesin bilginin oluşturulmasında bir aşama olduğu görüşündedir. Ona göre kanaat, bir şeyin düşünüldüğü gibi olduğu yönündeki inançtır. Düşünülen şeyin insan zihninin dışında bir karşılığı varsa o kanaatin bilgiye dönüşebileceğini belirtir. İnsan, kanaatte bulunduğu yargısının dışarıyla uygunluk içinde olduğunun bilincine vardığında ve bu yargının tesadüfi olarak meydana gelmediğini gerekçelendirdiğinde o yargısı kesin bilgiye dönüşebilir.

Gazali, insanın duyuları ve aklıyla birtakım bilgilere ulaşabileceğini belirtir. Kesin bilgi edinmede ise onların yetersiz kaldığı görüşündedir. Çünkü ona göre maddi şeyleri algılayan duyular ve onlar üstüne düşünen akıl, bilginin doğruluğu veya yanlışlığına karar verebilir ama tabiatı gereği içinde hata barındırmasından dolayı kesin bilgiyi vermede yüzde yüz güvenilir değildir. Bu noktada güvenilir olabilecek tek şeyin insanın kendi deneyiminin farkında gerçekleşen sezgisi olduğunu söyler. Ona göre sezgi, kalpte gerçekleşir. Sezgiyle bilgilerin kalbe dolaysız olarak geldiğini belirtir.

Bu görüşlerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Gazali ve Farabi, bilgi problemini ele almışlardır.
B) Farabi düşüncelerin, gerçekliğe sahip olmaları yoluyla bilgi haline gelebileceğini belirtir.
C) Gazali'ye göre duyular ve akıl içlerinde hata barındırabileceği için bilgiye giden yolda yetersiz kalabilir.
D) Gazali ve Farabi, aklın sarsılmaz tek bilgi edinme yolu olduğu konusunda hemfikirdirler.
E) Gazali'ye göre sezgi insanın kendi deneyiminde gerçekleşen dolaysız bir bilgi edinme yoludur.

5. "Anlayabilmek için inanıyorum." anlayışıyla felsefeyi dine tabi kılmış olan Augustinus'a göre hakikat bizzat Tanrı'nın kendisidir. Yani Tanrı insandadır. İnsanın kendisi de Tanrı'dadır. Felsefe ise bu durumu anlamaya çalışma etkinliğidir. İnsan ancak bu şekilde mutlu olur.

Augustinus'un bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Hakikati arayan kişi Tanrı'yı aramaktadır.
B) Felsefe ile teolojiyi birbirinden ayırmak olanaksızdır.
C) Hakikate ilişkin bilgi mutluluk için gereksizdir.
D) Felsefeci hakikati arayan, hakikati seven kişidir.
E) Tanrı, insan tarafından bilinmeye değecek tek hakikattir.

6. Kendisinden daha yetkili hüküm veren herhangi bir kimse bulunmayan başkan: O, erdemli şehrin önderi ve birinci yöneticisidir. (…) Bu hâl ancak doğuşunda on iki meziyeti kendinde toplayan kimseye nasip olur.

- Evvela vücudunun tam ve her organının kıvamında olması lazımdır.
- Kendisine söylenen her şeyi tabiatıyla iyi kavrayıp anlaması lazımdır.
- Hafızası kuvvetli olmalıdır.
- Uyanık ve zeki olması lazımdır.
- Güzel konuşmasını bilmeli ki zihnindeki her şeyi açıkça izah etsin.
- Öğretmeyi ve öğrenmeyi sevmesi, her şeyi kolayca öğretmesi lazımdır.
- Yemeye, içmeye ve hazlara düşkün olmaması ve tabiatıyla oyundan sakınması lazımdır.
- Doğruluğu ve doğru insanları sevmesi, yalandan ve yalancılardan nefret etmesi lazımdır.
- Ulu olması ve ululuğu sevmesi lazımdır.
- Adaleti ve adalet ehlini sevmesi, istibdattan, zulümden ve zalimlerden nefret etmesi lazımdır.
- İnsaflı mizaçta olmalı ki kendisinden adalet istendiği zaman şiddet göstermesin.
- Büyük bir azim ve irade sahibi olmalıdır.

Farabi, El-Medinetü'l Fazıla (Erdemli Şehir)

Buna göre aşağıdakilerden hangisi erdemli şehrin yöneticisinde bulunması gereken özellikler arasında yer almaz?

A) Adaleti gerçekleştirmeye azimli olmak
B) Bedensel isteklerine duyarlı olmak
C) İyi bir hitabete sahip olmak
D) Güçlü ve sağlıklı bir kavrayışa sahip olmak
E) Ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı olmak

7. İbn Sina, alegorik (temsilî) tarzda olan hikâyeler üzerinden soyut düşünsel felsefesini somutlaştırma yoluna gitmiş bir düşünürdür. Aşağıda onun alegorik tarzda ifade ettiği bazı görüşlerine yer verilmiştir:
"Sen ve senin yanında bulunanlar için benim yolculuğum gibi bir yolculuk mümkün değildir. Benim yolculuğumun yolu, sana ve senin yolunda bulunanlara kapalıdır. Bu yolculuğu, tek başına kalmanız koşuluyla yapabilirsiniz. Bu durumda da belirlenmiş, ileri ya da geri almanız olanaksız olan zamanı beklemelisiniz. Siz, konaklamalı bir yolculuğu seçmek, bununla yetinmek zorundasınız. Bir süre yolculuk etmeli, bir süre de bunlarla birlikte bulunmalısınız. Ne zaman içinden gelen büyük bir aşk, seni bunlardan ayırıp yolculuk etmeye yöneltirse beni karşında bulursun. Ben sana yoldaşlık ederim. Yine onları arzulayacak olursan beni bırakır, onların yanına dönersin. Bu yarım yolculuklar, senin onlardan tümüyle ayrılışına kadar sürer."

Bu parçadan hareketle aşağıdaki görüşlerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) İnsanın zamana karşı sınırlı bir varlık olduğu
B) İlahi yönelme ile dünyalık arzuların bir arada olamayacağı
C) İman durumunun tek başına kalarak yaşanabileceği
D) Evrenin sonsuzluğu içinde insanın değersiz olduğu
E) Zamanın önceden belirlenmiş olduğu

8. İslam felsefesinde özgürlük problemi, insanın seçme ve eylemde bulunma mantığı üzerine şekillenir. Özgürlük denildiği zaman, kader ve irade kavramları da bu problemle beraber ele alınır. Allah karşısında insanın konumu belirlenmeye çalışılır. İslam kelamcıları olarak bilinen ve özgürlük problemini ele alan Cebriye kelamcılarına göre insan özgür değildir ve eylemlerinde mecburdur. Bütün davranışların eyleme dönüşmesini sağlayan tek şey, evreni ve içindekileri yaratan Allah'tır. Tüm olup biteni yaratan Allah'tır. İnsan hiçbir şeye muktedir değildir.

Bu parçadan hareketle Cebriye kelamcılarının aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) İnsanın isteğe bağlı olarak seçme özgürlüğü olmadığından davranışlarından sorumlu değildir.
B) İnsan özgürdür, aklı ve iradesiyle eylemlerini kendisi seçer.
C) Allah'ın adil olması, insanın özgür iradesiyle gerçekleştirdiği davranışlarından sorumlu olmasını gerektirir.
D) İnsan iradesini tamamen yok saymak, Allah'ın iradesine şüphe düşürür.
E) İnsan eylemlerinde seçme özgürlüğüne sahiptir fakat mutlak anlamda irade sahibi olamaz.

9. MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl felsefesinde Hristiyan düşünürler, dini savunmak ve yaymak için Platon'un görüşlerinden yararlanmışlardır. Platon'un insan ruhunun ahlaki gelişimini önemsemesi, ruhun ölümsüzlüğü fikri Hristiyan düşünürlerin Platon'a yönelmelerini sağlamıştır. Aristoteles'in etkisi ise daha çok İslam felsefesinde görülür. Aristotelesçi mantık Tanrı'nın varlığına yönelik akılsal kanıtlamalara destek olarak kullanılmış ve her türlü tartışmada yöntem olarak kabul edilmiştir.

Buna göre hem Hristiyan hem İslam düşünürlerinin Antik Yunan filozoflarına başvurma nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Platon'un Hristiyan, Aristoteles'in ise Müslüman kabul edilmesi
B) Düşünürlerin inancı güçlendirecek her türlü argümanı kullanma eğiliminde olması
C) Felsefeden yararlanmaya her iki dinin otoritelerinin de ılımlı bakması
D) Hem Platon'un hem Aristoteles'in tek Tanrı inancına sahip olması
E) Her iki dinin temelinin de ilahi kaynaklı olması

10. "Tanrı iyidir ve yarattıklarından çok daha değerlidir. Tanrı iyi olduğu için iyi varlıklar yarattı ve onları nasıl da çevreliyor ve kaplıyor. Tanrı iyi şeyler yarattığına göre kötü nereden geliyor?" Zavallı yüreğimden böyle düşünceler geçiyordu, ayrıca ölüm korkusunun ve gerçeği boşuna aramış olmanın getirdiği kaygılar yüreğimi tedirgin ediyordu. Kötünün ne olduğunu aradım ve onun bir töz olmadığını keşfettim. Kötülük, yüce tözden yani Tanrı'yı senden yüz çevirten, bu içten zenginlikleri reddeden, daha aşağı seviyedeki şeylere dönerek dışarıda gururla şişinen bir iradenin ahlak bozukluğudur.

Augustinus, İtiraflar

Augustinus'un bu ifadeleri aşağıdakilerden hangisine yanıt niteliğindedir?

A) Tümeller problemi
B) Ruhun ölümsüzlüğü problemi
C) Kötülük problemi
D) İrade özgürlüğü problemi
E) Toplumsal yaşama yönelik problemler

11.

Sular hep aktı geçti Kurudu vakti geçti Nice han, nice sultan Tahtı bıraktı geçti Dünya bir penceredir Her gelen baktı geçti "Yunus Emre"	Öğreneceksin yüreğim öğreneceksin Dünyanın hasret, ölümün vuslat olduğunu "Mevlana"

Yunus Emre ve Mevlana'nın bu ifadelerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Dünya gelip geçici bir mekândır.
B) Ölüm kaçınılmaz sondur.
C) Kişinin ölüm ve sonrasına odaklanması gerekmektedir.
D) Ölüm dünya hayatının sonu olsa da, bu dünya için de çalışmak lazımdır.
E) Makam ve şöhret gelip geçici bir tecrübedir.

12. "Bu at" ile "at" aynı şey midir? Çınar ağacı, ağaç mıdır? Platon ile "insan tümeli" ayrı varlıklar mıdır? At, ağaç ve insan tümeli ile "bu at", "çınar ağacı" ve "Platon tikeli" arasında nasıl bir ilişki vardır? Platon bu sorulara idea projesi ile cevap vermektedir. Tümeller idealardır; tikellerden ayrı ve onlara bağlı olmayan bağımsız bir varlığı vardır. İdealar âlemi, mükemmel bir âlem olarak tümelleri misafir eder. Aristoteles ise madde-form projesi ile ideaların varlığını kabul eder ve bu ideaların tümeller olarak nesnelerin içinde misafir olduğunu söyler. Tikellerden ayrı olarak tümeller âlemi olamaz. Bu tartışma Orta Çağ felsefesinde tekrar karşımıza çıkar. Anselmus, tümel kavramların varlığını kabul eder ve bu tümellere Platon'dan farklı olarak idealar âleminde değil Tanrı'nın zihninde bir yer bulur. Aquinalı Thomas, Aristoteles gibi tümel kavramları nesnelerden ayrı düşünmez. Ockhamlı William ise tümeller hakkında şüpheci bir tutum sergiler.

Bu parçadan tümeller hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Tümeller genel olan, tikeller ise özel olan kavramlardır.
B) Tümeller İlk Çağ felsefesinde varlık felsefesinin konusu olmuştur.
C) Tümeller Orta Çağ'da din felsefesi içinde tartışılmıştır.
D) Tümeller tartışması ilk defa Orta Çağ'da yapılmıştır.
E) Tümeller hakkında farklı görüşler ortaya atılmıştır.

13. Anselmus, tümeller tartışmasında tümellerin varlığını kabul eder. En önemli tümellerden biri Tanrı'dır. Tanrı kavramı insan zihninde bulunmaktadır. Olmayan bir şeyin adı konulamaz ve tümeli de olmaz. O hâlde Tanrı kavramı, herkesin zihninde zorunlu olarak bulunduğuna göre Tanrı'nın olmaması çelişkili olur. Bu düşünür, Tanrı kavramından hareket ederek ve mantıksal olarak onun varlığını kanıtlamaya çalışmıştır.

Tanrı'nın varlığına ilişkin bu kanıt aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

A) Tümellerin nesne olarak kabul edilmesine
B) Tümellerin tek başına var olmasına
C) Kavramların tikel kabul edilmesine
D) Tanrı'nın her şeyi bildiğine
E) Tümellerin deneyim sonucu oluştuğuna

14. Bir matematikçi, astronom ve filozof olan MÖ 4-5 yüzyılda yaşadığı bilinen Hypatia, dönemin ünlü matematikçisi Theon'un kızıydı. İskenderiye Kütüphanesi'nde felsefe, matematik ve astronomi üzerine dersler veren Hypatia, İskenderiyeli sıradan kadınların evlerinin dışında nadiren göründükleri bir zamanda sıklıkla şehir merkezinde halk eğitimleri veriyordu. Erkek meslektaşları tarafından giyilen sıkıca dokunmuş beyaz cüppesinin içinde büyük bir etkileyicilikle matematik, astronomi, tarih ya da Platon'la Aristoteles'in felsefeleri üzerine konuşuyordu. Konuşmasını duymak için toplanan halk, entelektüel bilgisinin genişliği, sözcüklerindeki tutku ve güzelliğinin boyutu karşısında büyüleniyordu. Hypatia, İskenderiye'ye Hristiyanlığın hâkim olduğu son yıllarında Piskopos Cyril, Hypatia'yı hedef göstererek İncil'den yaptığı alıntılar ile halkı kışkırtmış ve Hypatia, halk tarafından "dinsiz" ve "şeytan" olarak nitelendirilmiştir. Kısa bir süre içerisinde de Kıptî bir Hristiyan çetesi tarafından taşlanarak öldürülmüştür.

Bu parçadan hareketle MÖ 4. yüzyıldaki felsefi ortam için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bilim, sanat gibi alanlarda önemli gelişmeler yaşanmıştır.
B) Özgür düşünce ortamı her türlü entelektüel faaliyetin gerçekleşmesine zemin hazırlamıştır.
C) Bilime bakış açısı oldukça olumsuzdur.
D) İnanç temelli görüşlere itibar edilmemiştir.
E) Sanata ve farklı fikirlere saygı duyulmuştur.

15. Patristik dönem ve Skolastik dönem olarak ayırabileceğimiz Hristiyan felsefesinde dini inanç ve felsefi düşüncenin kaynaşması yaşanmış ve felsefenin tüm alanlarında din etkili olmaya başlamıştır. Bu etkinin olumsuz yansımaları da olmuştur. Felsefeye karşı alınan bu tutumdan dolayı, felsefenin yanında bilim de dışlanmıştır. Felsefe ve bilim merkezleri bir bir kapatılmıştır. Örneğin 5. yüzyılda İskenderiye Kütüphanesi bilimsel ve felsefi çalışmaların Hristiyan düşüncesine zarar verdiği gerekçesiyle kapatılan merkezler arasında yer almaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi Hristiyan felsefesinin genel özelliklerinden biri olarak gösterilemez?

A) İnanç merkezli görüşler ortaya çıkmıştır.
B) İnancın akılla temellendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.
C) Akıl ve inanç tartışmaları ön plana çıkmıştır.
D) Felsefenin konusu dine yaklaşmıştır.
E) Özgür düşünce ön planda olmuştur.

16. İnsanın temel hedeflerinin başında varlığını anlamlandırmak gelir. İlkel dönemden itibaren karşımıza çıkan mitler, efsaneler, felsefi görüşler ve dinler insanın anlam arama ve hakikate ulaşma çabasının bir sonucudur. İslam felsefesindeki genel görüşe göre, insanın varlığı anlamlandırma çabası iki şekilde olur. Hakikate ulaşan iki ana yol, vahiy ve akıldır. Nasıl olur da tarihin bazı dönemlerinde hakikate götüren akıl ve vahiy karşı karşıya gelir. Örnek verecek olursak; Skolastik dönemde din aklı geri plana iterek tek hakikat olduğunu savunur. Modern felsefe döneminde ise akıl ön plana çıkarılarak din büyük oranda reddedilir.

Bu parçadan hareketle;

I. Gerçeğe ulaşmanın birden farklı yolu vardır.
II. İnsan evrendeki varlığını sorgulamıştır.
III. Düşünce tarihinde uzlaşılar olduğu gibi karşıtlıklar da söz konusu olmuştur.
IV. İnsan varlığını anlamlandırmada aklı her zaman ön planda tutmuştur.
V. Düşünce tarihinde yeni düşünceler önceki düşüncelerin devamı niteliğindedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız III. B) I ve III. C) I, II ve III.
D) I, II ve V. E) I, IV ve V.

17. Batı Roma'nın çöküşüyle birlikte ortaya çıkan kaotik durum kültürel ve düşünsel gelişmelerin de kesintiye uğramasına yol açmıştır. Antik Çağ'dan beri süregelen düşünsel gelişmelerden belirgin bir uzaklaşmanın yaşandığı ve bu birikimin büyük oranda reddedildiği bir dönemdir. Bir yanda felsefe din içerisinde kaybolmuş gibi görünürken, bu kayboluş aynı zamanda felsefenin din içinde saklanmasını beraberinde getirmiştir. Dinsel düşünce kendisini temellendirmek ve dinî amaçlara hizmet etmek için kullanılsa bile, belirli bir oranda Antik Çağ'da şekillenen felsefi düşüncenin korunmasını sağlamıştır.

Buna göre Orta Çağ düşüncesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Dinsel öğretilerin pekiştirilmesi amacıyla felsefeye başvurulmuştur.
B) İlk Çağ felsefesinin devamı niteliğinde bir anlayış egemendir.
C) Dinî düşüncenin baskın yapısı felsefi anlayışı ortadan kaldırmıştır.
D) Antik Yunan felsefesinin yeniden yorumlanması üzerine kurulmuştur.
E) Felsefe yönünü doğa ve varlığa yöneltmiştir.

18. İbn Rüşd'e göre filozoflar dinleri; insanları, bütün insanların ortaklaşa olarak izleyebilecekleri yollardan bilgeliğe (hikmet) yönlendirdikleri için zorunlu görürler. Felsefe, mutluluğun yolunu kimi insanlara ussal olarak göstermektedir. Felsefenin işi, şeylerde bulunan incelikleri (hikmet) öğretmektir. Din ise tüm insanlığı bilgilendirme amacıyla gönderilmiştir. Bununla birlikte hiçbir din yoktur ki bilge kişilere özgü konularda birtakım uyarılarda bulunmuş olmasın ve aynı zamanda sıradan insanlarla da ilgilenmiş olmasın.

Bu parçada felsefe-inanç ilişkisi ile ilgili olarak asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe mutluluğa ulaşmanın yolu olarak tüm insanlara aklın yolunu izlemeyi önerir.
B) Bir hakikat arayışı olarak inancın yetersiz kaldığı yerde aklı kullanmak gerekir.
C) Hakikatin bilgisine hem akılsal olan hem de inançsal olan ulaştırır.
D) Din ancak akıl ilkeleri ile temellendirildiğinde hakikate ulaştırır.
E) Hakikatin bilgisine Tanrı'nın yol göstericiliğinde ulaşılabilir.

19. Ey insan, sen görünüşte maddi varlığınla "küçük bir âlem"sin. Fakat manen, gerçek varlığınla "büyük bir âlem"sin. Görünüşte bir ağacın dalı, meyvenin aslı, temelidir. Çünkü yemiş dalda bulunur. Fakat hakikatte, o dal, o meyve için var olmuştur. Meyve elde etmek için bir meyli ve ümidi olmasaydı bahçıvan hiç ağaç diker miydi? Öyle ise görünüşte meyve, ağaçtan meydana geliyor da, hakikatte o ağaç meyve çekirdeğinden doğmuştur.

"Mevlana"

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın ölümlülüğü, dünyanın sonluluğu
B) İnsanın özünün, varlığının Tanrı'dan geldiği
C) Her varlığın var oluşunun bir amacı olduğu
D) Her varlığın var olmak için bir nedene ihtiyaç duyduğu
E) İnsanın kendi değerinin farkına varmasının gerekliliği

20. ….

Bu hastalık amansız bir hâle geldi ve yaklaşık olarak iki ay sürdü. Bu iki aylık süre içinde ben fiilen "safsatacı" (her şeyden şüphe eden) bir hâl üzereydim. Ancak içinde bulunduğum bu durumu kimseye söylemiyor, sözlü olarak ifade etmiyordum.

Nihayet Cenabıhak beni bu amansız hastalıktan kurtardı. Vicdanım tekrar eski sağlıklı hâline kavuştu. Artık vicdanım zorunlu akli bilgileri makbul ve geçerli görmeye, onlara güvenmeye ve doğruluklarını kabul etmeye başladı.

Bu bunalımdan peş peşe deliller getirmek veya güzel sözleri ardı ardına sıralamak yoluyla kurtulmuş değildim. Bu hastalıktan sadece Cenabıhakk'ın gönlüme akıtmış olduğu bir nur sayesinde kurtulabilmiştim.

…

Hakikati keşif, işte bu nurdan beklenmelidir.

İmam Gazâlî, el-Münkız Mine'd-Dalâl (Hakikate Giden Yol)

Buna göre Gazali'yi her türlü şüpheden kurtaran aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştiri B) Sezgi C) Akıl
D) Tecrübe E) Zaman

21. MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl felsefesinde filozofların üzerinde durduğu konulardan yola çıkarak bazı kavramlar sıralanmıştır:

"Tanrı, inanç, akıl, vahiy, zorunlu varlık, mümkün varlık, irade, kötülük, evren"

Bu kavramlar Orta Çağ felsefe tartışmaları açısından değerlendirildiğinde aşağıdaki kavram çiftlerinden hangisi ilişkilendirilemez?

A) İnanç – akıl
B) Tanrı – evren
C) Zorunlu varlık – mümkün varlık
D) Kötülük – irade
E) Vahiy – mümkün varlık